INSTA KAS

INSTA ವಿದ್ಯಮಾನ

ವಾರದ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು

KAS, FDA/SDA/PDO/ GROUP C, PSI/PC, TEACHER'S EXAMS

ಕನ್ನಡ & English

By- ನಂದನ್ ಸರ್

September 1st Week 2026

- ಸಿಂಧೂ ನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ
- ರಾಮೋನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2026
- ಶಾಂಘೈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆ (SCO) : 26ನೇ ಶೃಂಗಸಭೆ
- ಸಂವಿಧಾನದ 142ನೇ ವಿಧಿ
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಧ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ
- ರಾಣಿ ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಲೋಧಿ
- ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು (Districts as Export Hubs)
- ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಮತ್ತು ಮೆನಿಂಜೈಟಿಸ್ ವಿರುದ್ಧ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕೆ
- ಪೊಲೀಸ್ ಆಧುನೀಕರಣ ಮಿಷನ್ (PMM)
- ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರ ಭಾರತ ಭೇಟಿ
- ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತದ ಹೋರಾಟದ ಬಲವರ್ಧನೆ
- ತೆನ್‌ಸಿಂಗ್ ನೋರ್ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಹಸ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2024
- ಶಾರ್ಪ್-ಟೈಲ್ಡ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಪೈಪರ್ (Calidris acuminata)
- 'ರಕ್ಷಾ' (RAKSHA) ರಕ್ಷಣಾ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆ
- ಭೂ ವೀಕ್ಷಣಾ ಉಪಗ್ರಹ EOS-05
- ವಿಶ್ವದ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ವರದಿ 2026
- ಪಿಚಾವರಂ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
- ಸಿರಿಯಾ
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು
- ವಿಶ್ವದ ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳ ವರದಿ
- ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳ (V-Dem) ವರದಿ 2026
- ಸೋನ್ ನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ
- ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್‌ನಲ್ಲಿ UPI

Watch Insta ವಿದ್ಯಮಾನ Video
INSTA KAS
080 69 405 206 www.insightsonindia.com

INSTA ವಿದ್ಯಮಾನ

WEEKLY CURRENT AFFAIRS
SEPTEMBER 1ST WEEK 2026

ಸಿಂಧೂ ನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳು

ಸಂದರ್ಭ:

- ಹೇಗ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಶಾಶ್ವತ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯ **(Permanent Court of Arbitration - PCA)** ನೀಡಿದ ಸಿಂಧೂ ನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದದ (IWT) ತೀರ್ಪನ್ನು ಭಾರತವು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾರತ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ.

ಸಿಂಧೂ ನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಹಿನ್ನೆಲೆ: 1947**ರ ದೇಶ ವಿಭಜನೆಯು ಸಿಂಧೂ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ನಡುವೆ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿತು.
- **ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಹಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆ: ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್**
- **ಸಹಿ ಹಾಕಿದ ವರ್ಷ: 1960**ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಅಂದಿನ ಪ್ರಧಾನಿ **ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು** ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಅಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ **ಆಯೂಬ್ ಖಾನ್** ಅವರು ಈ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದರು.
- **ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ನದಿ:** ಸಿಂಧೂ ನದಿಯು ಒಂದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು **ಪಾಕಿಸ್ತಾನ (47%)**, **ಭಾರತ (39%)**, **ಟಿಬೆಟ್ (8%)** ಮತ್ತು **ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ (6%)** ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಅತ್ಯಂತ ಉದ್ದವಾದ ನದಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಗಮನಿಸಿ:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧೂ ನದಿಯ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವು **ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ಪಂಜಾಬ್, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಹರಿಯಾಣ** ಮತ್ತು **ಚಂಡೀಗಢ** ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಸಿಂಧೂ ನದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಉಪನದಿಗಳು:

ನದಿ	ಉಗಮ ಸ್ಥಾನ	ಸೇರುವ ಸ್ಥಳ
ಜೇಲಂ	**ಕಾಶ್ಮೀರ ಕಣಿವೆಯ ವೆರಿನಾಂಗ್ ಬಳಿಯ ಚಿಲುಮೆ**	**ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಟ್ರಿಮ್ಮು ಬಳಿ ಚೆನಾಬ್ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.**
ಚೆನಾಬ್	**ಬಾರಾಲಾಚಾ ಪಾಸ್ (ಕಣಿವೆ ಮಾರ್ಗ) ಬಳಿಯ ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಭಾಗಾ ತೊರೆಗಳು**	**ಜೇಲಂ ಮತ್ತು ರಾವಿ ನದಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಸಟ್ಲೇಜ್ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.**
ರಾವಿ	**ರೋಹ್ವಾಂಗ್ ಪಾಸ್ ಬಳಿಯ ಕುಲ್ಲು ಬೆಟ್ಟಗಳು**	**ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ರಂಗ್‌ಪುರ್ ಬಳಿ ಚೆನಾಬ್ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.**

INSTA KAS

ಬಿಯಾಸ್	ರೋಹ್ತಾಂಗ್ ಪಾಸ್ ಬಳಿ	ಭಾರತದ ಹರಿಕೆ ಬ್ಯಾರೇಜ್ ಬಳಿ ಸಟ್ಲೇಜ್ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
ಸಟ್ಲೇಜ್ (Satluj)	ಟಿಬೆಟ್‌ನ ಮಾನಸಸರೋವರ-ರಕ್ಕಸ್ ಸರೋವರಗಳು	ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಮಿಥಾನ್‌ಕೋಟ್ ಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧೂ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಸಿಂಧೂ ನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದದ ನಿಬಂಧನೆಗಳು:

- ಈ ಒಪ್ಪಂದವು ಮೂರು ಪಶ್ಚಿಮ ನದಿಗಳನ್ನು (ಅಂದರೆ ಸಿಂಧೂ, ಚೇನಾಬ್ ಮತ್ತು ಜೇಲಂ) ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಅಬಾಧಿತ (ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲದ) ಬಳಕೆಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ, ಗೃಹಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗೇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಈ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಲು ಅನುಮತಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಈ ಒಪ್ಪಂದವು ಮೂರು ಪೂರ್ವದ ನದಿಗಳನ್ನು (ಅಂದರೆ ರಾವಿ, ಬಿಯಾಸ್ ಮತ್ತು ಸಟ್ಲೇಜ್) ಭಾರತದ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಬಳಕೆಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ.
- ಇದರರ್ಥ ಒಟ್ಟು ನೀರಿನ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ **80%** ರಷ್ಟು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಉಳಿದ **20%** ರಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಭಾರತದ ಬಳಕೆಗೆ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.

ಅನುಬಂಧ C ಮತ್ತು D (Annexure C and D):

- ಜೇಲಂ, ಚೇನಾಬ್ ಮತ್ತು ಸಿಂಧೂ ನದಿಗಳ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಈ ಕೆಳಗಿನ ಷರತ್ತುಗಳಿವೆ:

1. ಒಪ್ಪಂದದ **ಅನುಬಂಧ C** ಯು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಕೃಷಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ.
2. **ಅನುಬಂಧ D** ಯು ಭಾರತಕ್ಕೆ 'ರನ್ ಆಫ್ ದಿ ರಿವರ್' (ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹರಿವಿನ) ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ (ಅಂದರೆ, ನೀರನ್ನು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಯೋಜನೆಗಳು).

ಶಾಶ್ವತ ಸಿಂಧೂ ಆಯೋಗ (Permanent Indus Commission):

- ಎರಡೂ ದೇಶಗಳ ಕಾಯಂ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಶಾಶ್ವತ ಸಿಂಧೂ ಆಯೋಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಒಪ್ಪಂದವು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿದೆ.
- ಈ ಆಯೋಗವು ಯಾವುದೇ ವಿವಾದಗಳು ಅಥವಾ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಮೊದಲ ಹಂತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಈ ಆಯೋಗವು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಬಾರಿಯಾದರೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸಭೆ ಸೇರಬೇಕು.

ರಾಮೋನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2026

ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

ಸಂದರ್ಭ:

- **ಟಾಮಿ ಕೊಹ್ (ಸಿಂಗಾಪುರ), ರುನಾ ಖಾನ್ (ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ) ಮತ್ತು ಬೊ ಕ್ಯಿ (ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್)** ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ **2026ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಮೋನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು** ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಮೋನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ನಾಯಕತ್ವಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್‌ನ 7ನೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ

INSTA KAS

ರಾಮೋನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಅವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ **1958**ರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

- **ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು:** ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ **ರಾಕ್ ಫೆಲ್ಲರ್ ಬ್ರದರ್ಸ್ ಫಂಡ್ (RBF)** ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.
- **ನಿರ್ವಹಣೆ:** ಮನಿಲಾದಲ್ಲಿರುವ **ರಾಮೋನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (RMAF)** ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸ್ವರೂಪ:** ಏಷ್ಯಾ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತನಾಶೀಲ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ತೋರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ:** ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಏಷ್ಯಾದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು **'ಏಷ್ಯಾದ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'** ಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಶಾಂಘೈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆ (SCO) : 26ನೇ ಶೃಂಗಸಭೆ

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಸಂದರ್ಭ:

- 26ನೇ ಶಾಂಘೈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆ (SCO) ಶೃಂಗಸಭೆಯು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ **ಕಿರ್ಗಿಸ್ತಾನ್‌ನಲ್ಲಿ** ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಶಾಂಘೈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆಯು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ **25ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ** ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಈ ಶೃಂಗಸಭೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **2026ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ:** 'SCO ನ 25 ವರ್ಷಗಳು: ಸುಸ್ಥಿರ ಶಾಂತಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಾಗೋಣ' (25 Years of the SCO: Together Towards Sustainable Peace, Development and Prosperity).
- **ಬಿಷ್ಕೆಕ್ ಘೋಷಣೆ:** ಈ ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬಿಷ್ಕೆಕ್ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು** SCO ನ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಕಿರ್ಗಿಸ್ತಾನ್‌ನಿಂದ SCO ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು **ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು** ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿದ್ದು, **2027**ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿರುವ ಮುಂದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಮಂಡಳಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಿದೆ.

ಶಾಂಘೈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆ (SCO)ಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** SCO ಒಂದು ಅಂತರ-ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು **2001**ರಲ್ಲಿ ಆರು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾವಾದ ಮತ್ತು ಉಗ್ರವಾದವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು:** ಚೀನಾ, ರಷ್ಯಾ, ಭಾರತ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಇರಾನ್, ಬೆಲಾರಸ್ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ನಾಲ್ಕು ದೇಶಗಳಾದ ಕಝಾಕಿಸ್ತಾನ್, ಕಿರ್ಗಿಸ್ತಾನ್, ತಜಕಿಸ್ತಾನ್, ಹಾಗೂ ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್.
- **ಸಚಿವಾಲಯ:** ಬೀಜಿಂಗ್.
- **ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಗಳು:** ರಷ್ಯನ್ ಮತ್ತು ಚೈನೀಸ್.
- **ವೀಕ್ಷಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ, ಬೆಲಾರಸ್ ಮತ್ತು ಮಂಗೋಲಿಯಾ.
- SCO ಸಂಘಟನೆಯು **2005**ರಿಂದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಕ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಕಳವಳಕಾರಿ ಅಂಶಗಳು:

- **ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಗಡಿ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು: ಡೋಕ್ಲಾಮ್ (2017), ಗಲ್ವಾನ್ ಕಣಿವೆ (2020)** ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ **ಸಿಕ್ಕಿಂ, ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ** ಘಟನೆಗಳು ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

- **ಬೆಲ್ಟ್ ಅಂಡ್ ರೋಡ್ ಇನಿಶಿಯೇಟಿವ್ (BRI):** ಚೀನಾದ ಬೆಲ್ಟ್ ಅಂಡ್ ರೋಡ್ ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾರತದ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುವ **ಚೀನಾ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಿಡಾರ್ (CPEC)** ಕುರಿತು ಭಾರತವು ತನ್ನ ಬಲವಾದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ.

ಸಂವಿಧಾನದ 142ನೇ ವಿಧಿ

ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

ಸಂದರ್ಭ:

- ಜೆನ್ ಝೀ (Gen Z) NEET-UG ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರ ವಿರುದ್ಧ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದ FIR ಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು **142ನೇ ವಿಧಿಯ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪದ ಮತ್ತು ಅಸಾಧಾರಣ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಸಂವಿಧಾನದ 142ನೇ ವಿಧಿ:

- 142ನೇ ವಿಧಿಯು ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ನಿಯಮವಾಗಿದ್ದು, ಇದು **"ಸಂಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಯವನ್ನು"** ಒದಗಿಸಲು ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಸಾಧಾರಣ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

142ನೇ ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ತೀರ್ಪುಗಳು:

- **ಅಯೋಧ್ಯಾ ಪ್ರಕರಣ (2019):** ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ರಾಮಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಸ್ಥಾಪಿಸುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿತು ಮತ್ತು ವಿವಾದಿತ **2.77 ಎಕರೆ** ಜಾಗವನ್ನು ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ನೀಡಿತು.
- **ಭೋಪಾಲ್ ಅನಿಲ ದುರಂತ ಪ್ರಕರಣ (1991):** ಈ ದುರಂತದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ **$470 ಮಿಲಿಯನ್** ಪಾವತಿಸುವಂತೆ ಯೂನಿಯನ್ ಕಾರ್ಬೈಡ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗೆ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಆದೇಶಿಸಿತು.
- **ಹೆದ್ದಾರಿ ಮದ್ಯ ಮಾರಾಟ ಪ್ರಕರಣ (2016):** ಕುಡಿದು ವಾಹನ ಚಲಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಪಘಾತಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ **500 ಮೀಟರ್** ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮದ್ಯ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿತು.
- **ಚಂಡೀಗಢ ಮೇಯರ್ ಚುನಾವಣೆ ಪ್ರಕರಣ (2024):** ಚುನಾವಣಾಧಿಕಾರಿಯು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಎಂಟು ಬ್ಯಾಲೆಟ್ ಪೇಪರ್‌ಗಳನ್ನು ಅಮಾನ್ಯಗೊಳಿಸಿರುವುದನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, 142ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಆಮ್ ಆದ್ಮಿ ಪಕ್ಷದ (AAP) ಅಭ್ಯರ್ಥಿ **ಕುಲದೀಪ್ ಕುಮಾರ್** ಅವರನ್ನು ವಿಜೇತರೆಂದು ಘೋಷಿಸಿತು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಧ ಬೆಳೆಯುವಿಕೆಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ

ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ:

- **ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್ 2026-27**ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತವು ಶ್ರೀಗಂಧ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಲು ಹೊಸ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀಗಂಧ ಕೃಷಿಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಯೋಜನೆ:

- **ಉದ್ದೇಶ:** ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೃಷಿಯ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ಮೂಲಕ "ಭಾರತೀಯ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವೈಭವವನ್ನು" ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಸ್ತುತ ಪೂರೈಕೆಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಬೂನು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಜಕಗಳ ನಿಯಮಿತ (KSDL)** ಗೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ **7,000-8,000 ಟನ್** ಶ್ರೀಗಂಧದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಈ ಬೇಡಿಕೆಯ ಕೇವಲ **30%** ರಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ.
- **ಆಮದು ವಿಪರ್ಯಾಸ:** ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದಿಂದ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾವು 25 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಪ್ರಭೇದಗಳಿಂದಲೇ ಈ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

ಭಾರತೀಯ ಶ್ರೀಗಂಧ (ಸಾಂಟಾಲಮ್ ಆಲ್ಬಮ್ - Santalum album):

- "ದ್ರವ ಚಿನ್ನ" ಅಥವಾ ಚಂದನ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಶ್ರೀಗಂಧವು ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.
- **ಅರಣ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ:** ಇದು ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ **ಉಷ್ಣವಲಯದ ಎಲೆ ಉದುರಿಸುವ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ (ಮಾನ್ಸೂನ್ ಕಾಡುಗಳು)** ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- **ಜೈವಿಕ ಸ್ವರೂಪ:** ಇದೊಂದು **ಅರೆ-ಪರಾವಲಂಬಿ ಸಸ್ಯ (Hemi-parasite)** ಆಗಿದೆ. ಅಂದರೆ, ಇದು ತನ್ನ ಆತಿಥೇಯ ಸಸ್ಯಗಳ ಬೇರುಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- **ಹರಡುವಿಕೆ:** ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು, ದಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ** ಮತ್ತು **ಕರ್ನಾಟಕ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಹಾಗೂ ಕೇರಳ** ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- **ಸಂರಕ್ಷಣಾ ವರ್ಗೀಕರಣ: ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಒಕ್ಕೂಟದ** (IUCN) **ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ** ಈ ಪ್ರಭೇದವನ್ನು **'ದುರ್ಬಲ'** (Vu) ಎಂದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಪರಿಸರ ಬೆದರಿಕೆಗಳು:** ಫೈಟೋಪ್ಲಾಸ್ಮಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಜೀವಿಯಿಂದ ಹರಡುವ **ಶ್ರೀಗಂಧದ ಸ್ಪೈಕ್ ರೋಗವು** (SSD) ಈ ಸಸ್ಯಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಿಧಾನವು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.

ರಾಣಿ ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಲೋಧಿ

ಇತಿಹಾಸ

ಸಂದರ್ಭ:

- ಭಾರತದ ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವರು ಲಕ್ನೋದಲ್ಲಿ **ವೀರಾಂಗನಾ ರಾಣಿ ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಲೋಧಿ ಅವರ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದರು** ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿಗೆ ಗೌರವ ನಮನಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

'ರಾಣಿ ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಲೋಧಿ' ಅವರ ಬಗ್ಗೆ:

- **'ರಾಣಿ ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಲೋಧಿ'** ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತ **ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ರಾಮಗಢ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದರು** ಮತ್ತು **1857** ರ ದಂಗೆಯ ಪ್ರಮುಖ **ಮಹಿಳಾ ನಾಯಕಿಯಾಗಿದ್ದರು**.
- **ಆರಂಭಿಕ ಜೀವನ:** ಅವರು **1831** ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ **ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ಸಿಯೋನಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು** ಹಾಗೂ **ರಾಮಗಢದ ದೊರೆ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಸಿಂಗ್ ಅವರನ್ನು ವಿವಾಹವಾದರು**.

- **ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೋಧ:** ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಅವರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ರಾಮಗಢವನ್ನು ಕೋರ್ಟ್ ಆಫ್ ವಾರ್ಡ್ಸ್ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಅದರ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.
- **1857 ರ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರ: ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತದ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಾರರು, ಜಮೀನ್ದಾರರು ಮತ್ತು ರೈತರನ್ನು ಅವರು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿದರು** ಮತ್ತು ಸುಮಾರು **4,000 ಸೈನಿಕರ** ಪಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.
- **ಹುತಾತ್ಮತೆ: ಮಾರ್ಚ್ 1858** ರಲ್ಲಿ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಡೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಾಗ, ಶರಣಾಗುವ ಬದಲು ರಾಣಿ ಅವಂತಿಬಾಯಿ ಲೋಧಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು.

ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು (Districts as Export Hubs)

ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಸಂದರ್ಭ:

- **ಸರ್ಕಾರವು ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು (DEH) ಉಪಕ್ರಮದೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಜಿಲ್ಲಾ-ನೇತೃತ್ವದ ರಫ್ತು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ.**

ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು (DEH) ಉಪಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಪ್ರಾರಂಭ: ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ರಫ್ತು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ** ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರ **2019** ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಕರೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಇದನ್ನು **ಆಗಸ್ಟ್ 2019** ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ: ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯವು** ಇದರ ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯವಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಹಾನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ (DGFT)** ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ರಫ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ರಫ್ತು ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು **ರಫ್ತು ಕೇಂದ್ರ (Export hub)** ವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ಒತ್ತು: MSMEಗಳು, ರೈತರು, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು, ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳು, ಕೈಮಗ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳೊಂದಿಗೆ** ಬೆಸೆಯುವುದರ ಮೇಲೆ ಇದು ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:

1. **ರಾಜ್ಯ ರಫ್ತು ಉತ್ತೇಜನಾ ಸಮಿತಿ (SEPC).**
2. **ಜಿಲ್ಲಾ ರಫ್ತು ಉತ್ತೇಜನಾ ಸಮಿತಿ (DEPC):** ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ **ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ/ಜಿಲ್ಲಾ ದಂಡಾಧಿಕಾರಿಗಳ (DC/DM)** ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು DGFT ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಇದರ ಸಹ-ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

- **ಜಿಲ್ಲಾ ರಫ್ತು ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (DEAP):** ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್, ಗುಣಮಟ್ಟ, ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶದ** ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತದೆ.
- **ODOP ಸಂಪರ್ಕ: ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನ (ODOP)** ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು DEH ನೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಮೂಲಕ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಬಲವಾದ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ರಫ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆ ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನಗಳು (ODOP)

ಜಿಲ್ಲೆ	ODOP ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ಉತ್ಪನ್ನ
ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬೆಲ್ಲ
ಬಳ್ಳಾರಿ	ಅಂಜೂರ
ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೆಲ್ಲ
ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ	ಕೋಳಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ	ಬೇಕರಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ಬೀದರ್	ಶುಂಠಿ
ಚಾಮರಾಜನಗರ	ಅರಿಶಿನ
ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ	ಟೊಮೆಟೊ
ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು / ಕಾಫಿ
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಕಡಲೆಕಾಯಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ	ಸಮುದ್ರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ದಾವಣಗೆರೆ	ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು
ಧಾರವಾಡ	ಮಾವು
ಗದಗ	ಬ್ಯಾಡಗಿ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ
ಹಾಸನ	ತೆಂಗಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ಹಾವೇರಿ	ಮಾವು
ಕಲಬುರಗಿ	ತೊಗರಿಬೇಳೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ಕೊಡಗು	ಕಾಫಿ / ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು
ಕೋಲಾರ	ಟೊಮೆಟೊ / ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ಕೊಪ್ಪಳ	ಸೀಬೆ (ಪೇರಲೆ)
ಮಂಡ್ಯ	ಬೆಲ್ಲ
ಮೈಸೂರು	ಬಾಳೆಹಣ್ಣು / ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ರಾಯಚೂರು	ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ
ಶಿವಮೊಗ್ಗ	ಅನಾನಸ್
ತುಮಕೂರು	ತೆಂಗಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ಉಡುಪಿ	ಸಮುದ್ರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ	ಅನಾನಸ್ / ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು
ವಿಜಯಪುರ	ನಿಂಬೆ / ದ್ರಾಕ್ಷಿ
ಯಾದಗಿರಿ	ಕಡಲೆಕಾಯಿ

ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಮತ್ತು ಮೆನಿಂಜೈಟಿಸ್ ವಿರುದ್ಧ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕೆ

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಸಂದರ್ಭ:

- ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸ್ಟ್ರೆಪ್ಟೋಕಾಕಸ್ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದ **(Streptococcus pneumonia bacteria)** ಸುಮಾರು ನೂರು ರೂಪಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಬಲ್ಲ **ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ನ್ಯುಮೋಕೊಕಲ್ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು** ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ.

ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಬಗ್ಗೆ:

- ಇದು **ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಗಾಳಿ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ (ಅಲ್ವಿಯೋಲೈ) ಉರಿಯೂತವನ್ನು** ಉಂಟುಮಾಡುವ **ತೀವ್ರವಾದ ಉಸಿರಾಟದ ಸೋಂಕು** ಆಗಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:** ಗಾಳಿ ಚೀಲಗಳು (ಅಲ್ವಿಯೋಲೈ) ದ್ರವ **ಅಥವಾ ಕೀವುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಆಮ್ಲಜನಕ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು** ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಹರಡುವಿಕೆ:** ಇದು **ಗಾಳಿಯ ಮೂಲಕ, ಮೇಲ್ಮೈ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅಥವಾ ಹೆರಿಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ** ಮೂಲಕ ಹರಡುತ್ತದೆ.
- **ದುರ್ಬಲ ಗುಂಪುಗಳು: 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು 65 ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ವಯಸ್ಕರು** ಸುಲಭವಾಗಿ ಈ ಸೋಂಕಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾರೆ.

ರೋಗಕಾರಕಗಳು:

1. **ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ:** ಸ್ಟ್ರೆಪ್ಟೋಕಾಕಸ್ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ (ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ), ಹಿಮೋಫಿಲಸ್ ಇನ್ಫ್ಲುಯೆಂಜಾ ಟೈಪ್ ಬಿ (Hib).

2. **ವೈರಸ್‌ಗಳು:** RSV, ಇನ್ಫ್ಲುಯೆಂಜಾ, ಕರೋನವೈರಸ್‌ಗಳು.
3. **ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು:** ನ್ಯುಮೋಸಿಸ್ಟಿಸ್ ಜಿರೋವೆಸಿ (HIV / ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸುತ್ತದೆ).
4. **ಅಸಾಮಾನ್ಯ (Atypical):** ಮೈಕೋಪ್ಲಾಸ್ಮಾ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ (ಇದು ಸೌಮ್ಯವಾದ "ವಾಕಿಂಗ್ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ" ವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ).

ಭಾರತದ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- **PCV ಲಸಿಕೆ:** ಇದನ್ನು **ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (UIP)** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು **ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ, ಮೆನಿಂಜೈಟಿಸ್ ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಸಿಸ್** ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಸಾನ್ಸ್ (SAANS) ಅಭಿಯಾನ:** **ನ್ಯುಮೋನಿಯಾವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಟಸ್ಥಗೊಳಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆ (SAANS)** ಎಂಬುದು ಇದರ ವಿಸ್ತೃತ ರೂಪವಾಗಿದೆ. ಇದು 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ರೋಗದ ಆರಂಭಿಕ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ.
- **ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಮತ್ತು ಅತಿಸಾರ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ರೋಗಗಳಾದ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಮತ್ತು ಅತಿಸಾರವನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ರೂಪಿಸಲಾದ ಸಮಗ್ರ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಇದಾಗಿದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು:

- **ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಮತ್ತು ಅತಿಸಾರದ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಗತಿಕ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (GAPPD):** ಪ್ರತಿ 1,000 ಜನನಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಸಾವುಗಳನ್ನು 3 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ WHO/UNICEF ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.
- **ವಿಶ್ವ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ದಿನ:** ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ **ನವೆಂಬರ್ 12** ರಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪೊಲೀಸ್ ಆಧುನೀಕರಣ ಮಿಷನ್ (PMM)

ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

ಸಂದರ್ಭ:

- ಮುಂಬರುವ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ **ಪೊಲೀಸ್ ಆಧುನೀಕರಣ ಮಿಷನ್ (PMM) ಎಂಬ 24,000 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು** ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಪೊಲೀಸ್ ಆಧುನೀಕರಣ ಮಿಷನ್ (PMM) ನ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಉದ್ದೇಶ:** **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಚಲನಶೀಲತೆ, ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು** ಸುಧಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಆಧುನೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ:** **ಗೃಹ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ (MHA).**
- **ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:**

1. ಆಧುನಿಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳು.
2. ಪೊಲೀಸ್ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಕಣ್ಗಾವಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು.
3. ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು.
4. ಪೊಲೀಸ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಚಲನಶೀಲತೆ.
5. ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ವಿಧಿವಿಜ್ಞಾನ (ಫೋರೆನ್ಸಿಕ್) ಸೌಲಭ್ಯಗಳು.

- **ವಿಧಾನ:** ಕೇಂದ್ರದ ನೆರವಿನ ಮೂಲಕ **ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳನ್ನು** ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಇದರ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇದು **ಆಂತರಿಕ ಭದ್ರತೆ, ಅಪರಾಧ ತನಿಖೆ, ತುರ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು** ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಂಪರ್ಕ:** ಇದು **ಸ್ಮಾರ್ಟ್ (SMART) ಪೊಲೀಸಿಂಗ್** ಅನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ - ಅಂದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ (Sensitive), ಆಧುನಿಕ (Modern), ಎಚ್ಚರ (Alert), ಸ್ಪಂದಿಸುವ (Responsive) ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-ಪರಿಣತ (Techno-savvy) ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

INSTAKAS

ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರ ಭಾರತ ಭೇಟಿ

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಸಂದರ್ಭ:

- ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದು, ಇದು ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಪ್ರಧಾನಿಯೊಬ್ಬರ ಮೊದಲ ಅಧಿಕೃತ ಭೇಟಿಯಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ-ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಸಂಬಂಧಗಳು

- **ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳು:** ಇವು **1948** ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದ್ದು, **2023 ಕ್ಕೆ 75 ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿವೆ.**
- **ವ್ಯಾಪಾರ:** ಪ್ರಮುಖ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ **ವಜ್ರಗಳು, ಔಷಧಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು** ಮತ್ತು **ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (IT)** ಸೇರಿವೆ.
- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮಾತುಕತೆ:** ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ರಕ್ಷಣೆ:** ಕಡಲ ಭದ್ರತೆ, **ಸ್ವಾಯತ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಡ್ರೋನ್ ವಿರೋಧಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ** ಸಹಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಬೆಲ್ಜಿಯಂ **ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ (EU) ಪ್ರಮುಖ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಾಗಿದೆ,** ಮತ್ತು ಇದು **EU ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಟೋ (NATO) ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:** ನಿರ್ಣಾಯಕ ಖನಿಜಗಳು, ಸೆಮಿಕಂಡಕ್ಟರ್‌ಗಳು, ಶುದ್ಧ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ.

ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ:** ವಾಯುವ್ಯ ಯುರೋಪ್‌ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಇದು, **ಯುರೋಪಿನ ಅತಿ ಚಿಕ್ಕ ಮತ್ತು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಾಂದ್ರತೆ ಹೊಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.**
- **ರಾಜಧಾನಿ:** ಇದರ ರಾಜಧಾನಿ 'ಬ್ರುಸೆಲ್ಸ್' ಆಗಿದ್ದು, ಇದು **ನ್ಯಾಟೋ (NATO) ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಿದೆ.**
- **ಗಡಿಗಳು:** ಇದು ಫ್ರಾನ್ಸ್ (ದಕ್ಷಿಣ), ಜರ್ಮನಿ (ಪೂರ್ವ), ಲಕ್ಸೆಂಬರ್ಗ್ (ಆಗ್ನೇಯ) ಮತ್ತು ನೆದರ್ಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್ (ಉತ್ತರ) ಗಡಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದೆ.
- **ಇದು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟ (EU) ಮತ್ತು ನ್ಯಾಟೋ (NATO) ದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.**
- ಇದು **ಉತ್ತರ ಸಮುದ್ರದ (North Sea) ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು,** ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕಡಲ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತದ ಹೋರಾಟದ ಬಲವರ್ಧನೆ

ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

ಸಂದರ್ಭ:

- ಕೇಂದ್ರ ತನಿಖಾ ದಳ (CBI) ತನಿಖೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿಲೇವಾರಿಯಲ್ಲಿನ **ವಿಳಂಬವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ವಿಚಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ (CVC) ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ**. ಡಿಸೆಂಬರ್ 31, 2025 ರ ವೇಳೆಗೆ 1988 ರ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ 7,229 ಪ್ರಕರಣಗಳು ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿವೆ ಎಂದು ವರದಿ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತಡೆ (PC) ಕಾಯ್ದೆ, 1988

- ಇದು ಒಂದು ಫೆಡರಲ್ ಕಾನೂನು ಆಗಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ **ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಲೋಕಾಯುಕ್ತದಿಂದ** ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಪರಾಧಗಳು ಮತ್ತು ದಂಡಗಳು:

1. **ಲಂಚ ಪಡೆಯುವುದು (ಸೆಕ್ಷನ್ 7):** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಕರಿಗೆ 3 ರಿಂದ 7 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ದಂಡ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
2. **ಲಂಚ ನೀಡುವುದು (ಸೆಕ್ಷನ್ 8):** ಲಂಚ ನೀಡುವವರು ಅಥವಾ ಕಂಪನಿಗಳು 7 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
3. **ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ದುರ್ನಡತೆ (ಸೆಕ್ಷನ್ 13):** ಆಸ್ತಿಯ ದುರುಪಯೋಗ ಅಥವಾ ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಂಪತ್ತು ಗಳಿಸುವುದು 4 ರಿಂದ 10 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಕಠಿಣ ಕಾನೂನು ಷರತ್ತುಗಳು:

- **ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ:** ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರ್‌ಗಳು ಲಂಚದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಇಡಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಲಂಚವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿದೆ; ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ತಪ್ಪಿಹೋದರೂ ಪ್ರಕರಣವು ಅಮಾನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪೂರ್ವಾನುಮತಿ (ಸೆಕ್ಷನ್ 17A): ಸರ್ಕಾರದ ಪೂರ್ವಾನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಕನ ಅಧಿಕೃತ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತನಿಖೆ ನಡೆಸುವಂತಿಲ್ಲ.**

ಪ್ರಮುಖ ಜಾರಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ:

- **ಕರ್ನಾಟಕ ಲೋಕಾಯುಕ್ತ:** ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ-ವಿರೋಧಿ ಒಂಬುಡ್ಸ್‌ಮನ್ ಆಗಿದ್ದು, ಬಲೆ ಬೀಸುವುದು (traps), ದಾಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಷನ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

ಕೇಂದ್ರ ವಿಚಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ (CVC)

- ಇದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ **ಸಮಗ್ರತೆ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವ** ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಭಾರತದ ಅತ್ಯುನ್ನತ **ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ**.
- ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಕುರಿತಾದ **ಸಂತಾನಂ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳ** ಮೇರೆಗೆ ಇದನ್ನು **1964 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು**.
- **ಕೇಂದ್ರ ವಿಚಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ ಕಾಯ್ದೆ, 2003**, ಒಬ್ಬ **ಕೇಂದ್ರ ವಿಚಕ್ಷಣಾ ಆಯುಕ್ತರು ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ವಿಚಕ್ಷಣಾ ಆಯುಕ್ತರ** ನೇಮಕಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಚಕ್ಷಣಾ ಆಯುಕ್ತರ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯು **ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳು ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರು 65 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸನ್ನು ತಲುಪುವವರೆಗೆ** ಇರುತ್ತದೆ.
- ಕೇಂದ್ರ ವಿಚಕ್ಷಣಾ ಆಯುಕ್ತರು ಮತ್ತು ವಿಚಕ್ಷಣಾ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು **ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ, ಗೃಹ ಸಚಿವರು ಮತ್ತು ಲೋಕಸಭೆಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯ (HPC) ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.**

ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು:

- ಸಿವಿಸಿ (CVC) ಕಾಯ್ದೆ, 2003 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರತೆ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು**

ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೇಂದ್ರ ವಿಚಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ (CVC) ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

- **ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಚಿವಾಲಯಗಳು, ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಚಕ್ಷಣಾ ಆಡಳಿತಗಳ ಮೇಲೆ** ಆಯೋಗವು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಲೋಕಪಾಲ್ ಕಳುಹಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಮತ್ತು PIDPI ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಶಿಳ್ಳೆದಾರರ (whistleblower) ದೂರುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ **ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ-ವಿರೋಧಿ ವಿಚಾರಣೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅತ್ಯುನ್ನತ ವಿಚಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ** ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು **1988 ರ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ** ಬರುವ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ **ಕೇಂದ್ರ ತನಿಖಾ ದಳದ (CBI) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.**
- ಜಾರಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಮತ್ತು CBI ನ ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಎಸ್‌ಪಿ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನ) **ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನೇಮಕಾತಿಯನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವ ಸಮಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಿರಿಯ ನೇಮಕಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು** ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ತೆನ್‌ಸಿಂಗ್ ನೋರ್ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಹಸ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2024 ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

ಸಂದರ್ಭ:

- ಕೇಂದ್ರ ಯುವಜನ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ಸಚಿವಾಲಯವು **2024ನೇ** ಸಾಲಿನ **ತೆನ್‌ಸಿಂಗ್ ನೋರ್ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಹಸ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ವರು ಸಾಧಕರನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದೆ.**

ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು **1993 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.**
- ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು **ಸಾಹಸ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗಾಗಿ ನೀಡುವ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವವಾಗಿದೆ** ಮತ್ತು ಇದು **ಅರ್ಜುನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ** ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **1953 ರಲ್ಲಿ ಎಡ್ಮಂಡ್ ಹಿಲರಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮೌಂಟ್ ಎವರೆಸ್ಟ್ ಶಿಖರವನ್ನು ಏರಿದ ಮೊದಲ ಇಬ್ಬರು ಪರ್ವತಾರೋಹಿಗಳಲ್ಲಿ** ಒಬ್ಬರಾದ **ತೆನ್‌ಸಿಂಗ್ ನೋರ್ಗೆ ಅವರ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ** ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ವರ್ಗಗಳು: ಭೂ ಸಾಹಸ, ಜಲ ಸಾಹಸ, ವಾಯು ಸಾಹಸ ಮತ್ತು ಜೀವಮಾನದ ಸಾಧನೆ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.**

2024ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರು:

- **ಭೂ ಸಾಹಸ:** ಒಂದೇ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ 8,000 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಐದು ಶಿಖರಗಳನ್ನು ಏರಿದ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ **ಬಲ್ಜೀತ್ ಕೌರ್**; ಹಾಗೂ ಪೂರಕ ಆಮ್ಲಜನಕ ಅಥವಾ ಶೆರ್ಪಾಗಳ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ ಎವರೆಸ್ಟ್ ಶಿಖರವನ್ನು ಏರಿದ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕ **ಸ್ಕಲ್ಜಾಂಗ್ ರಿಗ್ಜಿನ್** ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- **ಜಲ ಸಾಹಸ:** ಪ್ಯಾರಾ-ಸ್ವಿಮ್ಮಿಂಗ್ (ಅಂಗವಿಕಲರ ಈಜು) ಮತ್ತು ತೆರೆದ ಸಮುದ್ರ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ **ರಿಮೋ ಸಹಾ** ಅವರು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.
- **ಜೀವಮಾನದ ಸಾಧನೆ:** ಚಳಿಗಾಲದ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಹಸ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ನಿರಂತರ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗಾಗಿ **ಶಿವ ಪ್ರಸಾದ್ ಚಮೋಲಿ** ಅವರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಒಲಿದಿದೆ.

ಶಾರ್ಪ್-ಟೈಲ್ಡ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಪೈಪರ್ (Calidris acuminata)

ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ:

- **ಹರಿಯಾಣದ ಗುರುಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ನಜಾಫ್‌ಗಢ್ ಕೆರೆಯ** ಬಳಿ ಅಪರೂಪದ ಶಾರ್ಪ್-ಟೈಲ್ಡ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಪೈಪರ್ (Sharp-tailed Sandpiper) ಹಕ್ಕಿಯು ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ.

ಶಾರ್ಪ್-ಟೈಲ್ಡ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಪೈಪರ್ ಹಕ್ಕಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ಇದು ಸಣ್ಣದಿಂದ ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ವಲಸೆಗಾರ ನೀರುಹಕ್ಕಿ ಆಗಿದ್ದು, **ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಸೈಬೀರಿಯಾ ಮತ್ತು ಆಸ್ಟ್ರೇಲೇಷ್ಯಾ ನಡುವಿನ ದೂರದ ವಾರ್ಷಿಕ ವಲಸೆಗೆ** ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಆವಾಸಸ್ಥಾನ:** ಆಳವಿಲ್ಲದ ಸಿಹಿನೀರಿನ **ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಕರಾವಳಿ ಅಳಿವೆಗಳು** , ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು ಮತ್ತು ಉಪ್ಪು ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ** : ಇದು ಬೇಸಿಗೆಯ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ **ಉತ್ತರ ಸೈಬೀರಿಯಾದ ಜೌಗು ಟಂಡ್ರಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ** ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಚಳಿಗಾಲವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಮೆಲನೇಷಿಯಾದಲ್ಲಿ** ಕಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪ್‌ಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಅತ್ಯಂತ ಅಪರೂಪದ ಅಲೆಮಾರಿ ಹಕ್ಕಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪಾತ್ರ:** ಇದು **ಪೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾ-ಆಸ್ಟ್ರೇಲೇಷ್ಯಾ ಫ್ಲೈವೇ (East Asian-Australasian Flyway)** ಮಾರ್ಗದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ **ಜೈವಿಕ ಸೂಚಕವಾಗಿದೆ.**
- **IUCN ಸ್ಥಾನಮಾನ: ದುರ್ಬಲ (VU)**

'ರಕ್ಷಾ' (RAKSHA) ರಕ್ಷಣಾ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆ

ರಕ್ಷಣೆ

ಸಂದರ್ಭ:

- ಜಾಗತಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಾಗಿ **ಭಾರತದ 10 ವರ್ಷಗಳ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯ ದಾಖಲೆಯಾದ 'ರಕ್ಷಾ' (RAKSHA) ಅನ್ನು ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವರು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದರು.**
- ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತಾ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ, ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಜಾಗತಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಸಹಕಾರದ ಕಡೆಗಿನ ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

'ರಕ್ಷಾ' (RAKSHA) ದಾಖಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳು:

- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳು** : ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಮತ್ತು ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ಭದ್ರತಾ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿಸುವುದು.
- **ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ:** ಜಂಟಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸಗಳು, ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಪರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- **ದೇಶೀಯ ರಫ್ತುಗಳು:** ಭಾರತವನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಜಾಗತಿಕ ರಕ್ಷಣಾ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು 'ಮೇಕ್-ಇನ್-ಇಂಡಿಯಾ' ರಕ್ಷಣಾ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಕಡಲ ಭದ್ರತೆ:** ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (IOR) 'ನೆಟ್ ಸೆಕ್ಯುರಿಟಿ ಪ್ರೊವೈಡರ್' (ನಿವ್ವಳ ಭದ್ರತಾ ಪೂರೈಕೆದಾರ) ಮತ್ತು 'ಫಸ್ಟ್ ರೆಸ್ಪಾಂಡರ್' (ಮೊದಲ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಕ) ಆಗಿ ಭಾರತದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

ಭೂ ವೀಕ್ಷಣಾ ಉಪಗ್ರಹ EOS-05

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಸಂದರ್ಭ:

- **ಭಾರತೀಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು (ISRO) GSLV-F17 ರಾಕೆಟ್ ಮೂಲಕ EOS-05 (ಈ ಹಿಂದೆ GISAT-1A) ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು ಉಡಾವಣೆ ಮಾಡಿದೆ.**

EOS-05 ಉಪಗ್ರಹದ ಬಗ್ಗೆ:

- ಇದು **ಭೂಸ್ಥಾಯಿ ಕಕ್ಷೆಯಿಂದ (GEO) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಿರುವ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಭೂ ವೀಕ್ಷಣಾ ಚಿತ್ರಣ ಉಪಗ್ರಹವಾಗಿದೆ.**
- ಇದು **ಪ್ರತಿ 5 ನಿಮಿಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಆದ್ಯತೆಯ ಗುರಿಗಳ ನೈಜ-ಸಮಯದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ 30 ನಿಮಿಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಇಡೀ ಭಾರತೀಯ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು** ಒದಗಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಮಹತ್ವ:** ಕೃಷಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿಸರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ನಿರಂತರ ಕಣ್ಗಾವಲು** ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಇದು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಭೂಸ್ಥಾಯಿ ಕಕ್ಷೆ (GEO) ಎನ್ನುವುದು ಸುಮಾರು 36,000 ಕಿ.ಮೀ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುವ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಕಕ್ಷೆಯಾಗಿದ್ದು,** ಅಲ್ಲಿ **ಉಪಗ್ರಹದ ಕಕ್ಷೆಯ ಅವಧಿಯು ಭೂಮಿಯ ತಿರುಗುವಿಕೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.** ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇದು ಒಂದು **ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರ ಕಣ್ಗಾವಲು ಇಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.**

ವಿಶ್ವದ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ವರದಿ 2026

ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ:

- **ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು (FAO) ವಿಶ್ವದ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ 2026ರ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.**
- **ಮಣ್ಣಿನ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವು** ವಂಶವಾಹಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭೇದಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಮುದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳವರೆಗಿನ **ಭೂಗತ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು** ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ, ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು, ಆರ್ಕಿಯಾ, ಪ್ರೋಟೋಜೋವಾ, ನೆಮಟೋಡ್‌ಗಳು, ಎರೆಹುಳುಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಧಿಪದಿಗಳು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಜೀವಿಗಳಾಗಿವೆ.

ವರದಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಮಣ್ಣಿನ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ನಷ್ಟ:** ಮಣ್ಣಿನ ಸವೆತ, ಮಣ್ಣಿನ ಸಾವಯವ ಇಂಗಾಲದ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಅಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ನಂತರ, ಮಣ್ಣಿನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಇರುವ ಏಳು ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು 4 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆ - ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ನಷ್ಟ:** ತೀವ್ರತರವಾದ ನೀರಾವರಿ, ಬೃಹತ್ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆ, ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಿನ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಅಂತರ:** ಶೇಕಡಾ 58 ರಷ್ಟು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಉಪ-ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಮಣ್ಣು ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಹದಗೆಡುತ್ತಿವೆ, ಆದರೆ ಕೇವಲ ಶೇ. 10 ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿದೆ.

INSTAKAS

ಪಿಚಾವರಂ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ:

- ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದು **ಪಿಚಾವರಂ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಟ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು (TEV) ₹2,485.38 ಕೋಟಿ** ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಿದ್ದು, ಇದು ಹೊಂದಿರುವ ಅಪಾರವಾದ ನೀಲಿ ಇಂಗಾಲದ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸಿದೆ.

ಪಿಚಾವರಂ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಅರಣ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ:** ಇದು **ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕಡ್ಡಲೋರಿನಲ್ಲಿದೆ (Cuddalore).**
- **ವಿಶಿಷ್ಟತೆ:** ಇದು **ವೆಲ್ಲಾರ್ ಮತ್ತು ಕೊಲೆರೂನ್** ನದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಕರಾವಳಿ ಅಳಿವೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ **ಭಾರತದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.**
- ಇದು **ಕಿಲ್ಲೈ ಹಿನ್ನೀರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ಆಳವಿಲ್ಲದ ಕರಾವಳಿ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಪ್ರಬಲ ಪ್ರಭೇದಗಳು:** ಅವಿಸೆನ್ನಿಯಾ ಮರಿನಾ ಮತ್ತು ರೈಜೋಫೋರಾ (Rhizophora) ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳಾಗಿವೆ.
- **ಪರಿಸರ ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಇದನ್ನು 2022 ರಲ್ಲಿ **ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣವಾಗಿ** ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ **(IBA).**
- ಈ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು **IUCN ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ (CR)** ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಸಂರಕ್ಷಣೆ :CRZ-IA -** ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಇದು **ಅತ್ಯುನ್ನತ ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.**
- **ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವ:** ಇದು **ಜೈವಿಕ-ರಕ್ಷಾಕವಚವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ಚಂಡಮಾರುತ, ಸುನಾಮಿ ಮತ್ತು ಸವೆತದಿಂದ ಒಳನಾಡಿನ ಕರಾವಳಿ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು** ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ, ಜೊತೆಗೆ ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿಗಳ ನರ್ಸರಿಗಳು, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಜೀವನೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಗಳು: ಮೈಕ್ರೋಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಒಳನುಸುಳುವಿಕೆ, ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಸೀಗಡಿ ಕೃಷಿಯ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಭೂ ಪರಿವರ್ತನೆಯು** ಈ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ **ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ.**

ಸಿರಿಯಾ

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಸಂದರ್ಭ:

- ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಸ್ಸಾದ್ ಅವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಯಾವು ಡೀರ್ ಎಲ್-ಜೌರ್ ನಲ್ಲಿ ಪರಮಾಣು ರಿಯಾಕ್ಟರ್ ಅನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ (UN) ವರದಿಯು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದೆ.

ಸಿರಿಯಾ ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ಥಳ:** ಇದು ನೈರುತ್ಯ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್

INSTA KAS

ಸಮುದ್ರದ ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿದೆ.

- **ರಾಜಧಾನಿ: ಡಮಾಸ್ಕಸ್.**
- **ಗಡಿಗಳು:** ಇದು ಟರ್ಕಿ (ಉತ್ತರ), ಇರಾಕ್ (ಪೂರ್ವ), ಜೋರ್ಡಾನ್ (ದಕ್ಷಿಣ), ಲೆಬನಾನ್ (ಪಶ್ಚಿಮ) ಮತ್ತು ಇಸ್ರೇಲ್ (ನೈಋತ್ಯ) ಗಡಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಭೂರೂಪಗಳು:** ಸಿರಿಯನ್ ಕರಾವಳಿ ಪರ್ವತಗಳು, ಆಂಟಿ-ಲೆಬನಾನ್ ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ಸಿರಿಯನ್/ಸಿರೊ-ಅರೇಬಿಯನ್ ಮರುಭೂಮಿಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಭೂರೂಪಗಳಾಗಿವೆ.
- **ಗೋಲನ್ ಹೈಟ್ಸ್ : ಇದು ಸಿರಿಯಾ ಮತ್ತು ಇಸ್ರೇಲ್ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ.**
- **ಸಿರಿಯಾವು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ (UN) ಮತ್ತು ಅರಬ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಒಕ್ಕೂಟದ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.**

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು

ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

ಸಂದರ್ಭ:

- ರಾಜಕೀಯ ರ‍್ಯಾಲಿಯೊಂದರ ನಂತರ ನಡೆದ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಆಚರಣೆಯು, ಇಂತಹ ಶುದ್ಧೀಕರಣವು ಸಂವಿಧಾನದ **17ನೇ ವಿಧಿಯ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮರುಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದೆ.

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳು:

- **17ನೇ ವಿಧಿ:** ಇದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **15(2)ನೇ ವಿಧಿ:** ಇದು **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೆ** ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರವೇಶ ನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ.
- **ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 1955:** ಇದು **ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮರ್ಥತೆಗಳ ಹೇರಿಕೆಯನ್ನು ದಂಡಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1989:** ದೌರ್ಜನ್ಯ ಪ್ರಕರಣಗಳ ತ್ವರಿತ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಇದು **ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು** ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **338ನೇ ವಿಧಿ:** ಇದು **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ಆಯೋಗವನ್ನು (NCSC)** ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮ್ಯಾನ್ಯುಯಲ್ ಸ್ಕ್ಯಾವೆಂಜಿಂಗ್ (ಶೌಚಗುಂಡಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪದ್ಧತಿ): 2013ರ ಕಾಯ್ದೆಯು** ಮ್ಯಾನ್ಯುಯಲ್ ಸ್ಕ್ಯಾವೆಂಜಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರೇ ಇಳಿದು ಮಾಡುವ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಒಳಚರಂಡಿ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕಾಯ್ದೆ (RPA), 1951:** ಕೆಲವು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ಅಪರಾಧಗಳಿಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು **ಚುನಾವಣಾ ಅನರ್ಹತೆಗೆ** ಗುರಿಯಾಗಬಹುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು

ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

ಸಂದರ್ಭ:

- MGNREGA ಯೋಜನೆಯಿಂದ VB-GRAM G ಕಾಯ್ದೆಗೆ ಆಗಿರುವ ಪರಿವರ್ತನೆಯು, ಸಂವಿಧಾನದ **21ನೇ ವಿಧಿಯ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ "ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು (Right to Work)" ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಉನ್ನತೀಕರಿಸುವ ಕುರಿತು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮರುಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು:

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ	MGNREGA (2005)	VB-G RAM G (2025ರ ಕಾಯ್ದೆ)
ಖಾತರಿಪಡಿಸಿದ ದಿನಗಳು	ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ 100 ದಿನಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.	ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ 125 ದಿನಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಧನಸಹಾಯ ಮಾದರಿ	ಇದು ಬೇಡಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕೌಶಲ್ಯರಹಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವೇತನದ 100% ಅನ್ನು ಪಾವತಿಸುತ್ತಿತ್ತು	ಇದು ಪ್ರಮಾಣಿತ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ವೆಚ್ಚ ಹಂಚಿಕೆಯು 60:40 ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿದೆ.
ಕೆಲಸದ ವಿರಾಮಗಳು	ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ನಿರಂತರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.	ಕೃಷಿ ಋತುಗಳಿಗಾಗಿ 60 ದಿನಗಳ ವಿರಾಮವನ್ನು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.
ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ	ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮೂಲಭೂತ ಡಿಜಿಟಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.	ಸುಧಾರಿತ AI, ಬಯೋಮೆಟ್ರಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು GPS ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.
ಯೋಜನಾ ವಿಧಾನ	ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು.	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ **PM ಗತಿ ಶಕ್ತಿ** ಯೋಜನೆಗೆ ಇದನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವದ ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳ ವರದಿ

ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ:

- ಗ್ಲೋಬಲ್ ಕೋರಲ್ ರೀಫ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ (GCRMN) ತನ್ನ **7ನೇ 'ವಿಶ್ವದ ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ' ವರದಿಯನ್ನು** ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಹವಳದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಜಾಗತಿಕ ಕಠಿಣ **ಹವಳದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು 1980-2009ರ ಮೂಲಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಸುಮಾರು 9.5% ರಷ್ಟು ಕುಸಿದಿದೆ.**
- **ಚೇತರಿಕೆ :** ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಮುಖ ಅಡಚಣೆಗಳು ಪ್ರತಿ **4-6 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ** ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇದು ಹವಳಗಳ ಚೇತರಿಕೆಯ ಸಮಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ:** ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ **ಸಾಗರ ಶಾಖದ ಅಲೆಗಳು** ಹವಳದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕುಸಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.
- **2024ರ ಸ್ಥಿತಿ: 87% ರಷ್ಟು ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳು** ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಶಾಖದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಎದುರಿಸಿವೆ; **40% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು** ಹವಳಗಳು ಶಾಖದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದು, ಇದು ಹವಳಗಳ ಸಾವಿನ ಅಪಾಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ:** ಶಾಖದ ಒತ್ತಡವು ಹವಳಗಳು ತಮ್ಮ ಅಂಗಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸಹಜೀವಿ ಪಾಚಿಗಳನ್ನು (Zooxanthellae) ಹೊರಹಾಕುವಂತೆ ಮಾಡಿದಾಗ **ಹವಳಗಳ ವಿವರ್ಣೀಕರಣ** ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಅವುಗಳ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳು (CORAL REEFS)

- ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳು ನಮ್ಮ ಗ್ರಹದ ಅತ್ಯಂತ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಾಗಿವೆ.

ರಚನೆ ಮತ್ತು ಸಹಜೀವನದ ಸಂಬಂಧ - (ಹವಳದ ಪಾಲಿಪ್ಸ್ + ಜೂಕ್ಸಾಂತೇಲೆ)

- ದಿಬ್ಬಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ಹವಳದ ಪಾಲಿಪ್ಸ್ (Coral polyps), ತಮ್ಮ ಅಂಗಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜೂಕ್ಸಾಂತೇಲೆ (Zooxanthellae) ಎಂಬ ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಕ ಪಾಚಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಜೀವನದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು (Symbiotic relationship) ಬೆಳೆಸಿದಾಗ ಇವು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

- **ರಚನೆ** - ದ್ವೀಪಗಳು ಅಥವಾ ಖಂಡಗಳ ಅಂಚುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಬಂಡೆಗಳು ಅಥವಾ ಇತರ ಕಠಿಣ ಮೇಲ್ಮೈಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಈಜುವ ಹವಳದ ಲಾರ್ವಾಗಳು ಅಂಟಿಕೊಂಡಾಗ ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ.
- ಹವಳಗಳು ಈ ಪಾಚಿಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಿತ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮತ್ತು ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಂಯುಕ್ತಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.
- ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಈ ಪಾಚಿಗಳು ಹವಳಗಳು ತಮ್ಮ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ ಕಾರ್ಬೋಹೈಡ್ರೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ಪಾಚಿಗಳು ಹವಳಗಳ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಸಹ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ರಚನೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು:

- ಕನಿಷ್ಠ 20 ಡಿಗ್ರಿ ತಾಪಮಾನವಿರುವ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಸಾಗರಗಳು (ಉತ್ತರದ 30 ಡಿಗ್ರಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ 25 ಡಿಗ್ರಿ ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳ ನಡುವೆ) ಇವುಗಳ ರಚನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿವೆ.
- ಮಡ್ಡಿ ಅಥವಾ ಹೂಳು ಇಲ್ಲದ ಶುದ್ಧ ಸಾಗರ ನೀರು ಇರಬೇಕು.
- ಸಾಗರ ಜಲರಾಶಿಗಳ ಪಾರದರ್ಶಕ ಭಾಗಗಳು ಇರಬೇಕು.
- ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಲವಣಾಂಶವಿರುವ ಸಾಗರ ಜಲರಾಶಿಗಳು ಇರಬೇಕು.

ದಿಬ್ಬಗಳ ರಚನೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು

- **ಅಂಚಿನ / ಫ್ರಿಂಜಿಂಗ್ ದಿಬ್ಬಗಳು (Fringing reefs)** - ಇವು ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ತೀರದಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ ದ್ವೀಪಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಗಡಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ.
- **ತಡೆಗೋಡೆ ದಿಬ್ಬಗಳು (Barrier reefs)** - ಇವು ಕರಾವಳಿಯ ಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ತೀರದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕದ ಭೂಪ್ರದೇಶದಿಂದ ತೆರೆದ ಮತ್ತು ಆಳವಾದ ಲಗೂನ್ ನೀರು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಅಟಾಲ್ (Atoll)** - ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ದ್ವೀಪವೊಂದು ಸಮುದ್ರಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಳುಗಿದಾಗ, ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಫ್ರಿಂಜಿಂಗ್ ದಿಬ್ಬಗಳು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋದರೆ, ಅಟಾಲ್ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಟಾಲ್‌ಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೃತ್ತಾಕಾರ ಅಥವಾ ಅಂಡಾಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಗೂನ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ:

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹವಳದ ದಿಬ್ಬಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ:

1. ಕಚ್ಛ್ ಖಾರಿ
2. ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ
3. ಲಕ್ಷದ್ವೀಪ ದ್ವೀಪಸಮೂಹಗಳು
4. ಮನ್ನಾರ್ ಖಾರಿ
5. ಪಾಕ್ ಕೊಲ್ಲಿ
6. ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಬಾರ್ ದ್ವೀಪಸಮೂಹಗಳು

ಬೆದರಿಕೆಗಳು

- ವಿನಾಶಕಾರಿ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಮಿತಿಮೀರಿದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಅಜಾಗರೂಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಮಾಲಿನ್ಯ, ಹೂಳು ತುಂಬುವಿಕೆ, ಹವಳದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಹವಳಗಳ ವಿವರ್ಣೀಕರಣ (CORAL BLEACHING)

- ತಾಪಮಾನ, ಬೆಳಕು ಅಥವಾ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದ ಹವಳಗಳು ಒತ್ತಡವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದಾಗ, ಅವು ತಮ್ಮ ಅಂಗಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸಹಜೀವಿ ಪಾಚಿಗಳಾದ ಜೂಕ್ಸಾಂತೇಲೆಯನ್ನು ಹೊರಹಾಕುತ್ತವೆ, ಇದರಿಂದ ಅವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಳಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಹವಳಗಳ ವಿವರ್ಣೀಕರಣ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

INSTAKAS

ಹವಳಗಳ ವಿವರ್ಣೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕಾರಣಗಳು	ಮಾನವ ಪ್ರೇರಿತ ಕಾರಣಗಳು
ಸಮುದ್ರದ ತಾಪಮಾನದಲ್ಲಿನ ಏರಿಕೆ	ರಾಸಾಯನಿಕ ಮಾಲಿನ್ಯ
ಸಾಗರ ಆಮ್ಲೀಕರಣ	ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಳು ತುಂಬುವಿಕೆ
ಸೌರ ವಿಕಿರಣ ಮತ್ತು ನೇರಳಾತೀತ ವಿಕಿರಣ	ಬೆಳಕಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಿಕೆ
ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು	ಮಾನವ ಪ್ರೇರಿತ ಬೆದರಿಕೆಗಳು

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳ (V-Dem) ವರದಿ 2026

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಸಂದರ್ಭ:

- 2026ರ V-Dem ವರದಿಯು ಭಾರತವನ್ನು "ಚುನಾವಣಾ ನಿರಂಕುಶಾಧಿಕಾರ (Electoral autocracy)" ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದೆ. ಇದು **ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ (Electoral Democracy Index) 179 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 106ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು** ಪಡೆದಿದ್ದು, ಇದರ ಅಂಕವು 1975ರ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ನಂತರದ ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ವರದಿ ತಿಳಿಸಿದೆ.

V-Dem ವರದಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **V-Dem ಸಂಸ್ಥೆ:** ಸ್ವೀಡನ್‌ನ **ಗೊಥೆನ್‌ಬರ್ಗ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ**ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ; ಇದು ತಜ್ಞರು ನೀಡಿದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಐದು ಆಯಾಮಗಳು:** ಚುನಾವಣಾ (Electoral), ಉದಾರವಾದಿ (Liberal), ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ (Participatory), ಚರ್ಚಾತ್ಮಕ (Deliberative) ಮತ್ತು ಸಮಾನತಾವಾದಿ (Egalitarian) ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಗಳನ್ನು ಇದು ಅಳೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಭಾರತ:** ಭಾರತವನ್ನು **"ಚುನಾವಣಾ ನಿರಂಕುಶಾಧಿಕಾರ"** ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ **179ರಲ್ಲಿ 106ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು** ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಸೋನ್ ನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ

ಭೂಗೋಳ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ

ಸಂದರ್ಭ:

- 2000ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರ್ಖಂಡ್ ರಾಜ್ಯ ರಚನೆಯಾದ ನಂತರ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದ **25 ವರ್ಷಗಳ ಜಲ ವಿವಾದವನ್ನು** ಬಿಹಾರ-ಜಾರ್ಖಂಡ್ ನಡುವಿನ ತಿಳುವಳಿಕಾ ಒಪ್ಪಂದವು (MoU) ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿದೆ.
- **ಬಾಣಸಾಗರ ಒಪ್ಪಂದ (1973):** ಇದು ಸೋನ್ ನದಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಬಾಣಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ಕುರಿತು **ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಬಿಹಾರ** ನಡುವಿನ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ.
- **ಉಗಮಸ್ಥಾನ:** ಇದು **ಮೈಕಲ್ ಶ್ರೇಣಿಯ ಅಮರಕಂಟಕ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ** ಉಗಮಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಉಪನದಿ:** ಇದು ಯಮುನಾ ನದಿಯ ನಂತರ ಗಂಗಾ ನದಿಯ **2ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಬಲದಂಡೆ ಉಪನದಿಯಾಗಿದೆ**.
- **ಹರಿಯುವ ರಾಜ್ಯಗಳು:** ಇದು **ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಜಾರ್ಖಂಡ್ ಮತ್ತು ಬಿಹಾರ** ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿದು, ಬಿಹಾರದ **ಮನೇರ್** ಬಳಿ ಗಂಗಾ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಉಪನದಿಗಳು: ರಿಹಾಂಡ್, ಉತ್ತರ ಕೋಯಲ್, ಬನಾಸ್ ಮತ್ತು ಘಾಗರ್** ನದಿಗಳು ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉಪನದಿಗಳಾಗಿವೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು: ಬಾಣಸಾಗರ ಅಣೆಕಟ್ಟು (ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ), ರಿಹಾಂಡ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು (ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ) ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಪುರಿ ಬ್ಯಾರೇಜ್ (ಬಿಹಾರ)** ಇದರ ಮೇಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್‌ನಲ್ಲಿ UPI

ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಸಂದರ್ಭ:

- ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್‌ನಾದ್ಯಂತ UPI ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು NPCI ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪೇಮೆಂಟ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (NIPL), **ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್‌ನ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಇಂಟರ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರೊಸೆಸಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್ (NIPC)** ಜೊತೆಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ.
- ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗಾಗಿ UPI ಅನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ **11ನೇ ದೇಶವಾಗಿ ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್** ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.
- **ಇತರ ದೇಶಗಳು:** ಭೂತಾನ್ (ಮೊದಲನೇ ದೇಶ), UAE, ಸಿಂಗಾಪುರ್, ನೇಪಾಳ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಮಾರಿಷಸ್, ಕತಾರ್, ಕಾಂಬೋಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಗ್ರೀಸ್.

ಏಕೀಕೃತ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಯುನಿಫೈಡ್ ಪೇಮೆಂಟ್ಸ್ ಇಂಟರ್ಫೇಸ್) (UPI)

- **ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು -** UPI ಅನ್ನು 2016 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಾವತಿ ನಿಗಮ (NPCI) ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ, ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ -** ಇದು ಅನೇಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಮೊಬೈಲ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗೆ (ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಯಾವುದೇ ಬ್ಯಾಂಕಿನ) ಸಂಯೋಜಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಹಲವಾರು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು, ತಡೆರಹಿತ ಹಣ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆಯಡಿ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಅಥವಾ ಯೋಜಿತ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು (Interoperability) ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶಗಳು:** ಸಿಂಗಾಪುರ್ (PayNow), UAE, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ನೇಪಾಳ, ಭೂತಾನ್, ಮಾರಿಷಸ್, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಾವತಿ ನಿಗಮ (NPCI)

- **ಸ್ಥಾಪನೆ -** ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಪಾವತಿಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು **ಮೂಲ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ** ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು -** ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (RBI) ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ (IBA) ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿವೆ.
- **ಕಾಯ್ದೆ-** ಇದನ್ನು **ಪಾವತಿ ಮತ್ತು ಇತ್ಯರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ (Payment and Settlement Systems Act), 2007ರ** ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

NPCI ನ ಪ್ರಮುಖ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು:

1. **ರೂಪೇ** (RuPay)
2. **ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕಾಮನ್ ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಕಾರ್ಡ್** (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಲನಶೀಲತಾ ಕಾರ್ಡ್)
3. **ಭಾರತ್ ಇಂಟರ್ಫೇಸ್ ಫಾರ್ ಮನಿ** (ಭೀಮ್ – BHIM)
4. **ಯುನಿಫೈಡ್ ಪೇಮೆಂಟ್ಸ್ ಇಂಟರ್ಫೇಸ್** (ಏಕೀಕೃತ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ – UPI)
5. **ಭಾರತ್ ಬಿಲ್ ಪೇಮೆಂಟ್ ಸಿಸ್ಟಮ್** (ಭಾರತೀಯ ಬಿಲ್ ಪಾವತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ – BBPS)

INSIGHTSIAS
SIMPLIFYING IAS EXAM PREPARATION
INSTAKAS
YASHASVI
KEA PATTERN FDA & SDA TEST SERIES
Practice Smart. Perform Better.
FDA Starts on 16/09/2026
SDA Start on 17/09/2026
PLAN
PRACTICE
ANALYSE
IMPROVE
SUCCEED
Small Tests Big Results
Test Series Structure
BUILD A STRONGER YOU.
5 SECTIONAL TESTS
G.K. Focus on Conceptual understanding
1 CURRENT AFFAIRS TEST
Includes Budget & Economic Survey
4 FULL LENGTH TESTS
6 COMMUNICATION PAPERS
General English + General Kannada + Computer
Features
QUALITY PRACTICE. REAL PROGRESS.
High-quality KEA theme based questions & detailed Synopsis
Comprehensive Coverage of Syllabus
Instant Results with Analytics
Sectional & Full Length Practice
Fee Structure
INVEST TODAY FOR A BRIGHTER TOMORROW.
FDA 20%
FEE OFFLINE
₹ 2,500/- ₹ 2,000/-
FEE ONLINE
₹ 2,250/- ₹ 1,800/-
SDA 20%
FEE OFFLINE
₹ 2,000/- ₹ 1,600/-
FEE ONLINE
₹ 1,750/- ₹ 1,400/-
COMBINED (FDA + SDA) 15%
FEE OFFLINE
₹ 3,600/- ₹ 3,000/-
FEE ONLINE
₹ 3,200/- ₹ 2,700/-
FDA
SUBSCRIBE HERE
TIME TABLE
Bengaluru Office: 2nd floor, 30 feet road, 1133/B, Service Rd, opposite to Bunt's Sangha, Hampi Nagar, RPC Layout, Vijayanagar, Bengaluru, Karnataka
SDA
SUBSCRIBE HERE
TIME TABLE
08069405205 / 08069405206
www.instakas.com
support@insightsias.com

Bilingual (ಕನ್ನಡ & English) BATCH-2
UPSC
CLASS DURATION 9 MONTHS
INSTAKAS
NCERT
NCERT
NCERT
NCERT
PRELIMS CUM MAINS-2027
WITH NCERT FOUNDATION COURSE
Integrated Foundation Program for UPSC CSE 2027
REGISTER HERE FOR SCHOLAR SHIP TEST
SCHOLARSHIP TEST
9th September 2026
RANK 1-5 100%
RANK 6-25 50%
RANK 26-100 30%
RANK 101-200 20%
CLASSES STARTS ON: 14th September 2026
JOIN 2 TO 3 DAYS OF FREE DEMO CLASSES OPEN TO ALL
Under the Guidance of
VINAY KUMAR G B
Founder & Director, Insights IAS
GIRIDHAR SIR
ETHICS, INTEGRITY & APTITUDE
SHASHANK SIR
GEOGRAPHY DISASTER MANAGEMENT
DHRUV SIR
POLITY, CURRENT AFFAIRS (HONORARY ADVISOR)
NAVEEN SIR
MODERN HISTORY POST INDEPENDENCE WORLD HISTORY
NANDAN SIR
ENVIRONMENT CURRENT AFFAIRS
SRIKANTH SIR
SCIENCE & TECHNOLOGY
PRAJWAL SIR
INDIAN SOCIETY, SOCIAL JUSTICE, INTERNAL SECURITY
VINAYAK SIR
ART & CULTURE, ANCIENT INDIA & MEDIEVAL INDIA
TEJAS SIR
GOVERNANCE, IR & CURRENT AFFAIRS
LINGARAJU SIR
ESSAY
YOGANAND SIR
AGRICULTURE
NINGAPPA SIR
CSAT
TIME TABLE
10% OFF
EARLY BIRD OFFER
SUBSCRIBE
• Fundamentals of NCERT
• Classes in both ಕನ್ನಡ & English
• Both Offline & Online
• One-on-one Mentorship & Specialized Study Material
• Integrated Prelims & Mains by Expert Faculty
• Ethics, Essay & CSAT: Integrated with Priority
• Free access to All India Prelims Test Series
FEE OFFLINE CLASSES:
₹90,000/-
₹ 81,000/-
FEE ONLINE CLASSES:
₹70,000/-
₹ 63,000/-
08069405205 / 08069405206
www.instakas.com
support@insightsias.com

INSIGHTSIAS
SIMPLIFYING IAS EXAM PREPARATION
INSTAKAS
KPSC PRELIMS
CUM MAINS 2026
PROGRAM AT BENGALURU
Under the Guidance of
VINAY KUMAR G B
Founder & Director, Insights IAS
STARTS ON
17th SEPTEMBER 2026
BATCH-7
EARLY BIRD OFFER
10% OFF
DISCOUNT VALID TILL
15TH SEP 2026
FEE OFFLINE CLASSES
₹ 55,000/-
₹ 49,500/-
incl. taxes
FEE ONLINE CLASSES
₹ 45,000/-
₹ 40,500/-
incl. taxes
SUBSCRIBE HERE
FEATURES
Integrated Classes for Prelims & Mains (7-8 Months)
Emphasis on Mains Answer Writing Practice
One-on-One Personalized Mentorship by Faculty
Medium of Classes English & Kannada
Basic & Advanced Classes by Experienced Faculty
Offline & Online Classes & Prelims & Mains Test Series
OUR FACULTIES
GIRIDHAR SIR
ETHICS
SHASHANK SIR
GEOGRAPHY
DHRUV SIR
POLITY
(HONORARY ADVISOR)
NAVEEN SIR
HISTORY
NANDAN SIR
ENVIRONMENT & CA
MAHESH SIR
ECONOMY
(HONORARY ADVISOR)
PRAJWAL SIR
SOCIETY
SRIKANTH SIR
SCIENCE & TECHNOLOGY
VINAYAK SIR
HISTORY
MAMDAPUR SIR
PHYSICS
LINGARAJU SIR
ESSAY
YOGANAND SIR
AGRICULTURE
NINGAPPA SIR
MENTAL ABILITY
Bengaluru Office:
2nd floor, 30 road feet, 1133/B, Service Rd, opposite to Bunt's Sangha, Hampi Nagar, RPC Layout, Vijayanagar, Bengaluru, Karnataka
Contact:
08069405206
Mail:
support@insightsias.com
www.instakas.com
instacourses.insightsonindia.com
BRANCHES: BENGALURU | DELHI | SRINAGAR | DAVANAGERE